

มติชนรายวัน
พ.ศ. 2 มิ.ย. 54

อามาลาจารย์ James Ingram

วราภรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

โลกเพิ่งสูญเสียแก่นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกันเจ้าของผลงานทางวิชาการชิ้นสำคัญซึ่งมีส่วนอย่างมากในการสร้างความเข้าใจความเป็นมาของเศรษฐกิจไทยตั้งแต่ต้นรัชกาลที่ 4

ศาสตราจารย์ C. Ingram เสียชีวิตเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม ที่ผ่านมา ในวัย 89 ปี พิธีรำลึกถึงจะจัดขึ้นในวันที่ 3 มิถุนายน นี้ ในเมือง Chapel Hill รัฐ North Carolina

ผลงานชิ้นสำคัญที่กล่าวถึงก็คือหนังสือชื่อ Economic Change in Thailand 1850-1970 ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1952 และแก้ไขเพิ่มเติมในปี 1971 แปลเป็นภาษาไทยเสร็จสมบูรณ์โดยชูศรี มณีพฤกษ์ และเฉลิมพจน์ เอี่ยมกมลลา โดยมีสุภาภรณ์ จรัสพัฒน์ ชิเกโตมิ เป็นบรรณาธิการแปล เมื่อปลายปี 2552

อาจารย์ Ingram เป็นศาสตราจารย์ทางเศรษฐศาสตร์ ประจำอยู่ที่ University of North Carolina (UNC) ที่วิทยาเขต Chapel Hill เป็นเวลากว่า 30 ปี จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

บ้านเกิดคือเมือง Roanoke ในรัฐ Alabama เรียนจบมัธยมปลายด้วยวัยเพียง 16 ปี และเข้าเรียนปริญญาตรีที่ University of Alabama ทันทีที่เรียนจบก็เกิดเหตุการณ์กองทัพญี่ปุ่นโจมตี Pearl Harbor จึงสมัครเข้าเป็นทหารทันที เป็นทหารอยู่ 4 ปี โดยประจำอยู่ในอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมันนี่

หลังจากปลดประจำการด้วยศรั้อยเอก ก็เข้าศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัย Stanford หลังเรียนจบก็ทำงานธุรกิจอยู่ 2 ปี แล้วลาออกมาเรียนต่อปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย Cornell ด้านเศรษฐศาสตร์จนจบในปี 1952

จุดเปลี่ยนสำคัญของการเข้าใจประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยเริ่มขึ้นเมื่ออาจารย์ Ingram ได้รับทุนวิจัยจาก Social Science Research ให้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย (ยุคนั้น

เป็นช่วงต้นของสงครามเย็น และสหรัฐอเมริกากำลังให้ความสนใจประเทศไทยในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์)

อาจารย์ Ingram และภรรยาเดินทางมาศึกษาในประเทศไทยและเขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเป็นเวลา 15 เดือนเต็มอย่างมีความสุข และวิทยานิพนธ์เล่มนั้นชื่อ "Economic Change in Thailand Since 1850" ก็ได้กลายมาเป็นหนังสือในที่สุด

เมื่อเรียนจบก็ทำงานเป็นอาจารย์ที่ UNC ตลอดมา เขียนหนังสือและบทความไว้มากมาย เคยเป็น Dean of Graduate School ระหว่างปี 1966-69 และเคยเป็น Managing Director ของวารสาร Southern Economic Journal

ระหว่างที่ทำงานที่ UNC ได้เป็นอาจารย์และนักวิชาการรับเชิญหลายแห่ง เช่น ที่ Puerto Rico/ London School of Economics and Political Science/ Brookings Institution และที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่าง ค.ศ. 1969-71 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม

ณ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เขียนในฐานะอาจารย์เข้าใหม่ ได้มีโอกาสทำหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยของ Professor Ingram ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจารย์บอกผู้เขียนว่ามาครั้งนี้ตั้งใจจะทำให้หนังสือเล่มดังกล่าวสมบูรณ์ขึ้น กล่าวคือขยายช่วงเวลาของหนังสือเล่มเดิมที่ครอบคลุม ค.ศ. 1850-1950 ออกไปอีก 20 ปี เป็น 1850-1970 และก็ได้สำเร็จในที่สุด

หนังสือเล่มนี้ถือได้ว่าเป็นการศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยเล่มแรกที่สำคัญที่สุด ค.ศ. 1851 เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ขึ้นครองราชย์ และเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเศรษฐกิจไทยซึ่งได้แก่การเปิดประเทศทำการค้ากับต่างประเทศอย่างจริงจัง โดยเฉพาะกับประเทศในยุโรป อันนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน

อาจารย์ Ingram ปวดหัวกับงานศึกษาครั้งนี้มากพอควร เพราะอ่านภาษาไทยไม่ออกและคนไทยไม่ชอบเก็บข้อมูลตัวเลข เอกสารของทางการก็ขาดตอน ไม่เป็นระบบ และมีจำกัดจนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

บุคคลสำคัญผู้หนึ่งที่คนไทยได้ลืมไปสิ้นแต่ได้รับการเตือนให้นึกถึงอีกครั้งโดยหนังสือเล่มนี้ซึ่งกล่าวถึงท่านอยู่หลายแห่ง บุคคลผู้นี้คืออาจารย์ Ingram เรียกว่า Prince Dilok (พระองค์เจ้าดิถิลกนพรัฐ พระโอรสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ กับเจ้าทิพเกษร ณ เชียงใหม่) ผู้จบปริญญาเอกเศรษฐศาสตร์คนแรกของประเทศไทย ผู้ทรงเขียน

วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเกษตรของไทยและชาวนาไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 อย่างน่าสนใจยิ่ง (มหาวิทยาลัยที่บึงเงินในเยอรมันนี่ที่ท่านทรงเคยศึกษาได้ถวายวิทยานิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้มีการแปลเป็นภาษาไทยแล้ว)

หนังสือของอาจารย์ Ingram 'ได้จุดประกายความสนใจประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนต่อมาได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางขึ้นกว่าเดิม ถือได้ว่าอาจารย์ Ingram เป็นผู้จุดตะเกียงดวงแรกและการศึกษาวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่ตามมา เปรียบเสมือนกับเป็นดวงไฟที่ส่องสว่างขึ้นที่ละดวงจนทำให้เกิดความเข้าใจรากของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ตามมาอย่างแจ่มชัดขึ้น

สถิติข้อมูลและบทวิเคราะห์ในแง่มุมต่าง ๆ ระหว่างช่วงเวลา 1850-1970 ของหนังสือเล่มนี้ได้เปิดประเด็นที่ผูกโยงกับกลยุทธ์ของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจไทยซึ่งเริ่มในทศวรรษ 1960 อย่างน่าสนใจ

อาจารย์ Ingram 'ได้สร้างประโยชน์อย่างสำคัญให้แก่วงการเศรษฐศาสตร์ไทย หนังสือเล่มนี้ถูกอ้างอิงในงานวิชาการแทบทุกชิ้นที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย และเป็นตำราที่ผู้ศึกษาเศรษฐกิจไทยอย่างแท้จริงทุกคนต้องอ่าน (ได้ทราบจาก ดร.ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ อดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของ ท่านว่า อาจารย์ Ingram 'ได้เขียนนวนิยายเกี่ยวกับชีวิตและการผจญภัยของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ หรือฟอลคอนในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ไว้ด้วย)

อาจารย์ Ingram 'ได้จากไปหลังจากภรรยาที่ได้แต่งงานกันมา 58 ปี ได้สิ้นไปเมื่อ 5 ปีก่อน โดยทิ้งบุตรสาวไว้ 3 คน และหลานตาซึ่งเป็นชายอีก 4 คน นอกจากผลงานชิ้นสำคัญแล้ว อาจารย์ยังได้ทิ้งความทรงจำอันงดงามของความสุภาพอ่อนโยน ความเป็นสุภาพบุรุษ ความเป็นผู้ทรงความรู้และปัญญา ตลอดจนความมีจิตมุ่งมั่นในการค้นคว้าวิจัยไว้แก่ผมอีกด้วย

ในฐานะคนไทยและลูกหลานไทยในอนาคตที่จะศึกษาเศรษฐกิจไทยต่อไป เราขอขอบคุณอาจารย์ Ingram ด้วยความจริงใจครับ
